

Győri Ítéltábla
Pf.IV.20.443/2011/6.szám

A Győri Ítéltábla a Győri Fellebbviteli Főügyészség által képviselt **felperesnek** a Dr. Szabó Iván Ügyvédi Iroda által képviselt **alperes** ellen általános szerződési feltételek tisztességtelenségének megállapítása iránt indított perében a Komárom-Esztergom Megyei Bíróság 2011. november 9. napján kelt 4.P.21.094/2011/4. számú ítélete ellen az alperes részéről 5. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán megtartott tárgyalás alapján meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Köteles az alperes viselni a fellebbezéssel felmerült költségeit.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletében a felperesi keresetnek helyt adott:

Az alperessel szerződő valamennyi félre kiterjedő hatállyal megállapította, hogy az alperes által használt, „... szolgáltatási szerződés” elnevezésű fogyasztói szerződés általános szerződési feltételnek (továbbiakban: ÁSZF) minősülő

- V.8.1. pontjának első három mondata, amely szerint
„Ha a jelen szerződés 1. pontja szerinti kizárólagos tulajdonos, illetve résztulajdonos az ingatlan tulajdonjogát másra átruházza, köteles az új tulajdonossal, résztulajdonos esetén más társtulajdonossal, a jelen Szerződésből eredő jogokat és kötelezettségeket - különös tekintettel a díjfizetésre - átvállaltatni az ingatlan címének, szerződés számának, az átvállalás időpontjának, az ingatlan bekötési vízmérője állásának, illetve gyári számának feltüntetésével.
A Fogyasztó az átvállaló nyilatkozatot, annak hiányában az adásvételi szerződést köteles a Szolgáltatónak 30 napon belül megküldeni. Abban az esetben ha az átvállaló nyilatkozatot, annak hiányába, az adásvételi szerződést nem küldik meg a Szolgáltatónak, a jelen Szerződés Fogyasztója köteles a ki nem egyenlített szolgáltatás díját megfizetni”. és
- IX.2. pontja, amely szerint
A Tulajdonos kötelezi magát arra, hogy a Szolgáltatóval szemben a fenti Szerződés fogyasztója helyébe lép és vállalja az e Szerződésből származó jogokat

és kötelezettségeket, amennyiben a Fogyasztónak az ingatlanra vonatkozó használati jogcíme megszűnik, illetve az 1. pontban tett hozzájárulást visszavonja anélkül, hogy hozzájárulásával más lépne az előző fogyasztó helyébe."

tisztességtelenek és ezáltal érvénytelenek.

Kötelezte az alperest, hogy az ítélet jogerőre emelkedése után 30 napon belül a fenti kikötések tisztességtelenségét és érvénytelenségét megállapító alábbi tartalmú közleményt a ... című napilapban saját költségén egy alkalommal tegye közzé, és az alperes saját honlapján is (www...hu <<http://www...hu>>) főoldalon, vagy a cím megjelölésével a főoldalról közvetlenül elérhetően tegye közzé, az elérhetőséget 30 napon keresztül folyamatosan biztosítsa:

- - - - -

„Bíróági ítélettel elrendelt közzététel.

K ö z l e m é n y :

Az "A" Zrt. által alkalmazott „... szolgáltatási szerződés” általános szerződési feltételek V.8.1. pontjának első három mondata, ami szerint:

„Ha a jelen szerződés 1. pontja szerinti kizárólagos tulajdonos, illetve résztulajdonos az ingatlan tulajdonjogát másra átruházza, köteles az új tulajdonossal, résztulajdon esetén más társtulajdonossal, a jelen Szerződésből eredő jogokat és kötelezettségeket - különös tekintettel a díjfizetésre - átvállaltatni az ingatlan címének, szerződés számának, az átvállalás időpontjának, az ingatlan bekötési vízmérője állásának, illetve gyári számának feltüntetésével.

A Fogyasztó az átvállaló nyilatkozatot, annak hiányában az adásvételi szerződést köteles a Szolgáltatónak 30 napon belül megküldeni. Abban az esetben ha az átvállaló nyilatkozatot, annak hiányába, az adásvételi szerződést nem küldik meg a Szolgáltatónak, a jelen Szerződés Fogyasztója köteles a ki nem egyenlített szolgáltatás díját megfizetni" - tisztességtelen és érvénytelen általános szerződési feltételnek minősül. Ennek oka, hogy az új fogyasztó hátrányos helyzetbe kerül az átvállaló nyilatkozat megtételével azzal, hogy adott esetben a régi fogyasztó tartozását is neki kell viselni, illetve az adásvételi szerződés szolgáltatónak való átadását kénytelen elfogadni. a régi fogyasztóra is e kikötés indokolatlanul hátrányos, mert ha az új fogyasztó nem tesz átvállalási nyilatkozatot, vagy adásvételi szerződést nem csatol be, nem egyetemlegesen, hanem kizárólagosan ő felel adott esetben az új fogyasztó fogyasztásáért is.

Tisztességtelennek és érvénytelennek minősül a ... szolgáltatási szerződés általános szerződési feltételek IX.2. pontja, ami szerint:

„A Tulajdonos kötelezi magát arra, hogy a Szolgáltatóval szemben a fenti Szerződés Fogyasztója helyébe lép és vállalja az e Szerződésből származó jogokat és kötelezettségeket, amennyiben a Fogyasztónak az ingatlanra vonatkozó használati jogcíme

megszűnik, illetve az 1. pontban tett hozzájárulást visszavonja anélkül, hogy hozzájárulásával más lépne az előző Fogyasztó helyébe." Ennek oka, hogy az ingatlantulajdonos az esetlegesen az ingatlant egyéb jogcímen használó által nem fizetett díjat kizárólagosan köteles megfizetni, holott a jogszabály szerint egyetemleges felelősség lenne indokolt az ingatlant egyéb jogcímen használó, díjtartozást felhalmozó személlyel együtt.

A Komárom-Esztergom Megyei Bíróság a 4.P.21.094/2011/4. sorszámú ítéletével a fenti tisztességtelen kikötések érvénytelenségét - a felperes neve közérdekű keresete alapján - az "A" Zrt-vel szerződött, illetve szerződő, valamennyi félre kiterjedő hatállyal megállapította."

Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az államnak 27.000,-Ft eljárási illetéket és kimondta, hogy a perben felmerült költségeiket a felek maguk viselik.

Az elsőfokú bíróság határozata indokolásában megállapította, hogy az alperes víztermelés, kezelés, ellátás tevékenységet folytat. Ennek keretén belül 2010-ben 5.233 magánszeméllyel és 463 gazdasági társasággal kötött ... szolgáltatási szerződést. A működési területén, mintegy 245.000 fő részére nyújt szolgáltatást. A szolgáltatási szerződések írásba foglalására a „... szolgáltatási szerződés” megnevezésű blankettaszerződést használja, melynek V. pontja az általános szerződési feltételeket, IX. pontja pedig tulajdonosi záradékot tartalmaz. A 38/1995. (IV.5.) Kormányrendelet (a továbbiakban Kr.) 3. §. (2) bekezdése alapján az alperes a blankettaszerződést megküldi a fogyasztónak, aki azt 15 napon belül aláírásával elfogadja, vagy véleményeltérését közli.

Az elsőfokú bíróság az ítélete jogi indokolásában mindenekelőtt a Ptk. 205/A §. (1) bekezdésére és a felek ezirányú egyező előadására tekintettel megállapította, hogy a perrel érintett szerződés általános szerződési feltételnek és egyben fogyasztói szerződésnek minősül. A felperest a keresetindításra az 1978. évi 2. tvr. 5. §. a.) pontja jogosítja fel.

Kiemelte a bíróság, hogy a Ptk. 209. §. (2) bekezdése szerint a feltétel tisztességtelen voltának megállapításakor vizsgálni kell a szerződéskötéskor fennálló minden olyan körülményt, amely a szerződés megkötésére vezetett, továbbá a kikötött szolgáltatás természetét, az érintett feltételnek a szerződés más feltételeivel, vagy más szerződésekkel való kapcsolatát.

Az alperes és a felhasználók között a Ptk. 387-388. §-a szerinti közüzemi szerződés jön létre. Az alperest szerződéskötési kötelezettség terheli, csak jogszabályban meghatározott esetekben tagadhatja meg a szerződés megkötését, illetve felmondási joga, stb. is korlátozott, ugyanakkor a fogyasztó az, aki kényszerűségből el kell, hogy fogadja az előre kidolgozott szerződési feltételeket. Az alperes működési területén ugyanis nincs más vízszolgáltató, a fogyasztó tehát csak az alperest „választhatja”.

A Ptk. 388. §. (2) bekezdése szerint a szolgáltató a szerződés tartalmát csak a jogszabályban meghatározott feltételektől teheti függővé. A Kr. 8. §. (4) bekezdése egyértelmű rendelkezést tartalmaz arról, ha a vízhasználó fogyasztó személyében változás van, a keresettel érintett szerződési kikötés ehhez képest eltérő rendelkezéseket tartalmaz. A Kr. szerint a változás bejelentés elmulasztásából eredő károkért a régi és az új fogyasztó egyetemleges felel.

Nincs olyan jogszabályi előírás, ami lehetővé tenné, hogy az alperes egyoldalúan átvállalási kötelezettséget, illetve adásvételi szerződés becsatolási kötelezettséget írjon elő, s amelyet az alperes a szerződés tartalmává tehetett volna.

Azzal, hogy tulajdonosváltás esetére átvállaló nyilatkozat megszerzésére kötelezi a régi tulajdonost, az alperes mind a régi, mind az új tulajdonos hátrányára egyoldalúan és indokolatlanul, a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével tért el a jogszabálytól. Az alperest nem jogosította fel jogszabály, hogy átvállalási nyilatkozat beszerzését előírhasa, azt kötelezővé tegye, amely átvállaló nyilatkozat alapján valóban az új fogyasztótól kérheti az alperes akár a régi fogyasztó tartozásának rendezését is. Ugyanakkor a régi fogyasztóra (felhasználóra) aránytalan, indokolatlan, egyoldalú terhet ró azzal, hogy ő gondoskodjon az átvállaló nyilatkozat beszerzéséről is. A Kr. egyértelműen a peres felek közös kötelezettségévé tette a változás bejelentését, ettől eltérő előírást tartalmaz az 8.1. pont első három mondata. Az előírás sem a régi, sem az új tulajdonossal szemben nem felel meg a jóhiszeműség és tisztesség követelményének, egyoldalú és indokolatlan kikötésnek minősül.

Az elsőfokú bíróság tévesnek ítélte azt az alperesi álláspontot, hogy adatvédelmi kifogásnak tekintendő a felperes 1992. évi LXIII. törvény (Avtv.) 5. §. (2) bekezdésére hivatkozása. A felperes ugyanis nem arra hivatkozott, hogy konkrét ügyben az adatvédelmi törvény előírásait az alperes megsértette, hanem arra, hogy az adásvételi szerződés becsatolásának előírása a személyes adatok sérelméhez vezethet és indokolatlan, jogszabálysértő adatkezelést is lehetővé tehet.

A szerződés IX.2. pontjával kapcsolatosan úgy foglalt állást, hogy amennyiben a fogyasztó az ingatlannak nem tulajdonosa, hanem egyéb jogcímen használója, úgy a tulajdonos egyoldalúan, indokolatlanul, lényegesen hátrányosabb helyzetbe kerül a szerződési kikötés elfogadásával, mintha a Ptk. 334. §-át alkalmazná az alperes. Mindemellett a Ptk. 204. §. (4) bekezdésére utalással kifejtette, hogy ez a kikötés nem is világos és nem is érthető, és a Ptk. 332. §. (1) bekezdésében foglaltakkal sincs összhangban, mert nem tartalmazza a fogyasztó és tulajdonos megállapodását, az alperes mint szolgáltató hozzájárulását, amely azonban a tartozás-átvállalás esetében kötelező.

Hangsúlyozta a bíróság, hogy a szerződési kikötés tisztességtelensége nem attól függ, hogy a feltétel kidolgozójának mi volt a szándéka, utóbb milyen gyakorlatot követ, alkalmazza-e azt, csupán annak van jelentősége, hogy fennáll-e az elvi lehetősége, hogy a feltétel a fogyasztót hátrányos helyzetbe hozhatja. Az alperes nem tudta igazolni, hogy az új, illetve régi fogyasztóra nem indokolatlanul hátrányos a két kifogásolt kikötés, a felperes tudta bizonyítani, hogy a két kikötés tisztességtelennek minősülő feltételt tartalmaz.

Az 1978. évi 2. tvr. 5. §. és 5/B §. alapján a közlemény közzétételével kapcsolatos felperesi igény is megalapozott.

Az alperes fellebbezésében az ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú eljárás során előadottakat megismételve kifejtette, hogy a Ptk. 387. §-ára figyelemmel a szerződéskötési kötelezettség miatt a szolgáltató hátrányos helyzetben van a fogyasztóval szemben. A szerződésből eredő jogainak, követeléseinek érvényesítése során korlátozva van. Nincs lehetősége az egyes fogyasztási helyeken ellenőrizni az ingatlanok tulajdonjogának megváltozását, szükséges tehát a fogyasztó oldalán megállapítani ezt a

kötelezettséget. Indokolt a szerződésben szabályozni, hogy a korábbi fogyasztó köteles gondoskodni a változás átvezetéséről.

A Kr. 3. §. (2) bekezdésének megfelelően a szerződés tervezetét az alperes 15 napos határidőre áttanulmányozásra, észrevételek kinyilvánítására küldi meg a fogyasztónak. Az alperes ezen gyakorlatot követi is, ez kizárja a jóhiszeműségének, illetve tisztességének a hiányát (Ptk. 209. §. (1) bekezdés).

A szerződéskötéskor fennálló minden olyan körülményt vizsgálni kell, amely a szerződés megkötésére vezetett (Ptk. 209. §. (2) bekezdés). E körben is figyelembe kell venni tehát a 15 napos véleményezési időszakot.

Hangsúlyozta, hogy 6 éve használja a szerződést változatlan feltételekkel, ezzel kapcsolatosan fogyasztói panasz az alpereshez nem érkezett és ezen az alapon igényt a fogyasztókkal szemben nem érvényesített.

Az 8.1. pontban foglalt kikötés megfelel a Kr. 8. §. (4) bekezdésének. A rendeletben rögzített egyetemleges felelősségnek kizárólag a régi és az új fogyasztó egymásközi jogviszonyában van jelentősége. Az alperesnek a régi fogyasztóval áll fenn szerződéses jogviszonya. A régi fogyasztó adatait ismeri meg, nincs lehetősége az új fogyasztóval szemben érvényesíteni kötelezettségét. Utalt a Ptk. 99. §-ában foglaltakra, valamint a BH 2000.10. számú bírósági határozatra, mely szerint az alperesnek nincs is lehetősége az új fogyasztóval addig szerződést kötni, ameddig a régi fogyasztóval a fogyasztási helyre vonatkozóan szerződése áll fenn.

Az elsőfokú bíróság tehát tévesen jutott arra a következtetésre, hogy tisztességtelen szerződési feltételnek minősülnek a hivatkozott rendelkezések és tévesen állapította meg, hogy a fogyasztó az, akinek kényszerűségből el kell fogadnia az alperes szerződési feltételeit. A fogyasztónak más szolgáltató hiányában lehetősége van egyéb alternatív vízszolgáltatási lehetőséget igénybe venni és rendelkezésére áll a már felvázolt 15 napos egyeztetési határidő is.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az ítélet helyes indokai alapján való helybenhagyására irányult.

Az alperes fellebbezése az alábbiak szerint nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló - a per eldöntéséhez elegendő - peradatok okszerű mérlegelésével helyes tényállást állapított meg, a keresetnek helyt adó döntésével és annak indokaival az ítéletábra egyetértett, a fellebbezésre figyelemmel az alábbiakat emeli ki.

A támadott általános szerződési feltételek tisztességtelen voltának megítélése során értékelendő - a Ptk. 209. §. (2) bekezdés által is felhívott - körülmények körében indokolt az alperes és a fogyasztó jogviszonyának sajátosságait különös súllyal figyelembe venni. Ezeket jórészt jogszabályok - a Ptk. 387-388. §-ai és a Kr. - határozzák meg.

A Kr. 1. §. (1) bekezdéséből megállapítható, hogy az ingatlan tulajdonosa, illetőleg egyéb jogcímen használója minősül fogyasztónak.

Az alperes általános szerződési feltételeinek V.8.1. pontja és a IX.2. pontja a fogyasztó személyében bekövetkező változás - különböző - eseteire vonatkozó szabályozást tartalmaz. Az első esetben a szerződéses fogyasztó, mint tulajdonos helyébe új tulajdonos, a második

esetben a szerződéses fogyasztó, mint ingatlanhasználó (pl.: bérlő) helyébe a tulajdonos lép jogviszonyba.

A Kr. 8. §. (4) bekezdése a fogyasztó személyében történő változás esetére irányadó rendelkezéseket ad, a nem szerződésszerű magatartás (a bejelentés elmulasztása) következményeként kár jogcímén engedi érvényesíteni a szolgáltató követeléseit, mégpedig egyetemlegesen.

A Ptk. 388. §. (2) bekezdése szerint a szolgáltató a közüzemi szerződés tartalmát csak jogszabályban meghatározott feltételektől teheti függővé.

A közüzemi szerződéses jogviszonyban a szerződéses szabadság Ptk. 200. §. (2) bekezdésében foglalt elve maradéktalanul nem érvényesül. Az alperes általános szerződési feltételeinek a V.8.1. pontja mind a korábbi, mind az új fogyasztóval, a IX.2. pontja pedig az új fogyasztóval (a tulajdonossal) szemben - az elsőfokú bíróság által kifejtettek szerint - a jogszabály irányadó rendelkezéseitől eltérő, annál hátrányosabb jogkövetkezményeket rendel alkalmazni. Helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság ítéletében akként, hogy a támadott rendelkezések a szerződésből eredő jogokat és kötelezettségeket a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a fogyasztó hátrányára állapítják meg.

Az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletének indokait a fentieket meghaladó részében is osztotta.

A kifejtettekre tekintettel a fellebbezéssel támadott ítéletet a Pp. 253. §. (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező alperes a Pp. 78. §. (1) bekezdése alapján köteles viselni a fellebbezéssel felmerült költségeit.

Győr, 2012. június 27. napján

Dr. Zámbó Tamás sk.
a tanács elnöke

. Maurer Ádám sk.. Sarmon Hedvig sk.
előadó bíró bíró

A kiadmány hitelül:
Kiadó: